

УРИВКИ

Коли тіні димних псів проминули найстарший із дубів, розчохнутий блискавицею, з його високого дупла, позіхаючи, виступив дехто.

— «Хто гонить так пізно крізь вітер і ніч?»

Дехто клацнув запальничкою, смачно затягнувся цигаркою з вишневим запахом, подивився туди, де затихала пам'ять по Дикій Гонитві.
— «О, мила дитино, зі мною піди: ми будемо бавитись коло води; над берегом квіти будеш збирати, зодягне тебе мати в парчу та злато...»

Димок від цигарки раптом розлився рікою, поповз землею, разносячи з собою вишневий аромат, недоречний і чомусь жаский середніччя у передзимовому лісі, перетворився на стіну туману та здійнявся догори, застеляючи зелене світло повні, вирівнюючи контрасти тіней.

— Можна інакше. «Чому ти тремтиш, дитино? Шепіт в нічному лісі. Кроки покинутих духів чуються з-за спини. Марива, мов коріння, у темні зіниці вплелися, танцюючи тіні совині стишено просять — спинись.»

Очі його відбивали світло малесенького вогника цигарки, як відсвічують очі диких звірів.

— «Крізь плетиво павутиння хто тебе переслідує? Кому тебе обіцяли розпливчаті тіні Таро? Куди ти ідеш, дитино, травю сирю безплідною, світлом старого місяця? — плаче вільшаний король».

Вихолоджене повітря розітнув тихий посвист, безнадійно далекий, болісно знайомий. Дехто повільно, совино повернув голову в бік звуку, прислухався, цокнув язиком:

— То ти ще говориш до них, крихітко, і вони слухають тебе, піднявши свої голови, «задихаються, але слухають». Тоді для тебе не все втрачено, а там, може статися, навіть і мені перепаде якийсь шанс.

Дослухався, виловлюючи в прохолодному повітрі, як вдалині змовкають вовчі голоси, як затихає посвист, востаннє прокотившись долиною.
Перш, ніж піти, провів пальцями в рукавичках над дуплом. Заткав його тканиною буття, ідеальним камуфляжем, абсолютною мімікрією, наче павук, що ткає невидимі полотна пастки.

Bet gintaras negrizta i sakus, проспівувала Марта, і хотілося кричати від подібності її голосу до іншого в цю мить. Що це означає, питав я та вона відказувала — бурштин не стане знову смолою, а ти не відміниш свого досвіду, бо все, що з нами трапляється, і навіть те, що трапляється з іншими або не трапляється взагалі — нас змінює, постійно, невідворотно. Не смій забувати, говорила вона, не знецінюй всього, що

сталося, своїм забуттям. Якщо не можеш інакше, забудь лише той останній день, ніби всі перелітні птахи ще повернуться з-за видноколу. Нізачо не забувай решти. Що ти можеш дати їм тепер, крім своєї музики та своєї пам'яті?

Вона залишалася на ніч, посидіти зі мною, поки я засну, щоби відганяти сорок, які роздирали мої сни по золотій ниточці.

Вона засинала першою, на краєчку ліжка, незручно скрутившись клубочком, як засинають пси або лисиці.

Плюшева лисиця Марта, думав я, обережно влягався поруч, щоби уві сні не спихнути її з ліжка. Витягував крайчик подушки з-під її голови, майже миттєво засинав, біг уві сні золотою травою до міста, що бовваніло на горизонті, чатував чийогось сліду, нюшив повітря, силуючись вхопити запах когось недосяжного і вкрай необхідного. Чотири ока мав я у цих снах, мав гострий зір, що бачив крізь світи, та чужу тугу, подібну на мою. Розуміння спорідненості чужого болю мене виліковувало.

Серед ночі ці сни зникали. Тоді я знав, що вона прокинулась і пішла досипати додому. Її відсутність не хвилювала мене, бо істота, якою я був, продовжувала нишпорити світами в пошуках своєї втрати.

Снилася зала в будинку Безіменного, стрільчасті вікна, крізь які було видно повню над лісом. Жінка сиділа на сходах та дивилася на підлогу цілковито чорними, без райдужок, очима. Що сталося, спитала її Гретхен і жінка мовила голосом золотих просторів та ще самої Гретхен — моя корона розбита.

Під ногами лежали уламки льоду та білого гілля. Коли Гретхен почала збирати їх з підлоги, гілля виявилось вибіленими часом рогами оленів, відшліфованими морем корінцями, звірячими іклами та чиймись вирізьбленими кістками, вкритими вигадливим візерунком. Склані уламки нагадували автомобільне скло, розбите на дрібні кубики.

Гретхен тоді видалася собі Каєм, що не вирветься від королеви небуття, доки не складе слово зі шматочків льоду. Тільки от яке слово? Що воно мало означати? Чого хоче від неї жінка, що сидить нерухомо, чого очікує?

Навряд нам вийде скласти твою корону, сказала Гретхен. Не вийде, ні, мовила жінка, бо більшість її уламків у твоїх кишенях. Гретхен здивовано сягнула до кишень та витягнула довгастий шматочок оленячого рога, вкритий витонченою різьбою: переплетеними зображеннями вовків. Як це можливо, хотіла спитати вона, але з чорних склер жінки потекли струмочки диму. Навколо поплив туман, з-під ніг здійнялась золота трава — неочікувано, ніби зайнялось вогнище, і Гретхен вже не бачила за золотими стінами ні жінки, ні уламків корони, ні зали, а тільки жовту повню. Потім щезла і вона.

Багато було снів. Особливо у снах боліло за стару жінку, яка вдень виходила з квартири й сиділа на зупинці, щоби здавалось, ніби навколо є люди, ніби вона комусь потрібна, ніби не сама.

Гретхен здригнулась.

— Я не хочу бути забутою, — сказала вона пошепки, ні до кого не звертаючись. — Я не стану забутою. Це гірше, ніж смерть.